

ÇEÇENİSTAN'DA YAŞANAN İNSANLIK DRAMINA ARTIK DUR DENMELİ !

HARUN YAHYA

Soğuk Savaş'ın son bulmasının ardından oluşan yeni dünya düzeninde Türkiye kendine çok güçlü bir yer edinmeyi hedeflemişti. Özellikle de SSCB'nin dağılmasıyla birlikte Kafkasya ve Orta Asya'da şekillenen yeni yapılanma içinde Türkiye daha etkin bir konuma yerleşecek, ekonomik ve politik anlamda lider bir ülke konumuna gelecekti. Çünkü bağımsızlıklarını birer birer ilan eden bu cumhuriyetlerle Türkiye arasında hem din, hem dil, hem kültür, hem de tarihi açıdan çok güçlü bağlar bulunmaktaydı. Buna göre Türkiye ile bu ülkeler arasında bir bütünleşme olacak ve Türkiye bu yakınlaşmanın sonucunda çok büyük kazanımlar elde edecekti.

Ancak beklenen bütünleşme ve yaklaşma ne yazık ki geride kalan on küsur yıl içinde sağlanamadı. Türkiye pek çok alanda hedeflediği bütünleşmeyi gerçekleştiremedi. Çünkü Orta Asya ve Kafkasya başka bir ülke için de çok büyük bir önem teşkil ediyordu ve özellikle Kafkasya bu ülkenin pek çok açıdan hayat damarıydı. Bu ülke Rusya'ydı ve Rusya'nın Kafkasya'yı tamamen "başıboş" ve aynı zamanda da Türkiye'nin eline bırakmaya hiç niyeti yoktu. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra eski Sovyet coğrafyasındaki pek çok ülkede bu sancılı dönem yaşandı ve yaşanmaya da devam ediyor. Kazakistan'da, Türkmenistan'da, Azerbaycan'da, Özbekistan'da, Kırgızistan'da ve Dağıstan'da Rusya'nın yayılmacı politikasının etkileri asla silinmedi. Çünkü Rusya o ülkeleri hala kendi boyunduruğu altında ve kendi hayat sahası olarak görüyor ve görmeye de devam edecek.

Bu ülkelerden özellikle bir tanesi var ki 400 yıldır Ruslarla bağımsızlığı uğruna yaptığı mücadeleden asla vazgeçmedi ve özgürlüğü için canı pahasına mücadele etti. Bu ülke tarihe cesurluğuyla, gözü karalığıyla ve bağımsızlığına düşkünlüğüyle geçen Çeçenistan'dır.

Çeçenistan Rusya için diğer Kafkasya cumhuriyetlerinden çok daha büyük önem taşımaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden biri, başta petrol ve doğalgaz olmak üzere söz konusu bölgedeki yüksek rezervli doğal kaynaklardır. Sovyetler Birliği, Soğuk Savaş döneminde ihtiyacı olan tüm hammaddeleri bu ülkelerden çok ucuz fiyata alıp, kendi ihtiyacı için kullanıyordu. Hatta bu hammaddeleri işledikten sonra, aldığı ülkelere geri satıyordu. Böylece bu ülkeleri siyasi bağımlılığın yanında, ekonomik olarak da kendine bağımlı hale getiriyordu. Ancak SSCB'nin dağılmasından sonra kendisi için büyük bir hammadde kaynağı olan bu cumhuriyetlerin birer birer bağımsızlıklarını ilan etmesi, Rusya'yı da büyük bir çıkmaza soktu. İşte Hazar ve Kazak petrolleri üzerinde bu kadar oyun oynanmasının ve Rusya'nın bu kaynaklar üzerinde bu kadar hak iddia etmesinin nedeni bu hammadde ihtiyacıdır.

Yukarıda bahsettiğimiz ekonomik etkinin yanı sıra, Rusya'nın yüzyıllardır devam eden "yayılmacı politikası" da Orta Asya ve Kafkasya'da yaşanan karışıklıkların bir başka önemli nedenini oluşturmaktadır. SSCB'nin dağılmasından sonra kısa süreli bir bocalama dönemi geçiren Moskova, hemen toparlanmış ve bağımsızlığını ilan eden yeni cumhuriyetler üzerinde yeniden hakimiyet kurmak için çok yönlü girişimlerde bulunmuştur. Aslında Rusya'nın şu an bu cumhuriyetler üzerinde oynadığı oyunlar, Boris Yeltsin'in 1993 yılında yaptığı bir konuşmayla da ilk sinyallerini vermiştir. Yeltsin yaptığı bir açıklamada, "yitirdiği mevzileri yeniden ele geçirerek Rusya'nın süper güç niteliğini yeniden kazanacağını" ifade etmiştir. (Zaman Gazetesi, 12 Ocak 1994) Yani Rusya bu ülkelerin bağımsızlıklarını ilan etmelerini, özgürlüklerine kavuşup, kendi ayakları üzerinde duracak hale gelmelerini kabul edememekte, bu bölgeleri yeniden ele geçirilmesi gereken mevziler olarak görmektedir. Kazakistan'da, Azerbaycan'da, Dağıstan'da, Ermenistan'da ve Gürcistan'da yaşananlar da bu yayılmacı politikanın hayata geçirilmesinden başka bir şey değildir. Çeçenistan da bu yayılmacı politikanın hedefi olan ve bu nedenle de çok büyük zulümlere maruz kalan ülkelerden bir tanesidir.

Çeçenlerin mücadele ile geçen şerefli tarihi

Çeçenistan'da yaşananlar hakkında hepimiz bugüne kadar çok şey duymuş, çok şey okumuş olabiliriz. Ancak orada olanları anlayabilmek için son birkaç yıldır yaşananlar hakkında bilgi sahibi olmak yetmez. Çünkü Çeçen halkının bu şerefli mücadelesi bundan çok uzun yıllar önce başlamıştır ve çok kısa aralıklı kesintilerle yıllardan bu yana devam etmektedir. Ve bu mücadelenin temelinde belki de dünyanın en cesur halkı sayılabilecek bu halkın yazdığı bir destan yatmaktadır. Tüm dünyanın cesaret ve bağımsızlığa olan düşkünlüklerini kendilerine örnek aldıkları Çeçen halkının bu güçlü karakterini anlamak için tarihleri hakkında da kısa bir bilgi sahibi olmak gerekir.

Son 10 yıldır dünyanın gündeminden bir türlü düşmeyen Çeçenistan aslında çok küçük bir ülke. Yüzölçümü sadece 16 bin kilometrekare. Doğuda Dağıstan, güneyde Gürcistan, batıda ise İnguşetya'yla komşu... Şu an Rusya Federasyonu içerisinde Çeçenistan ile aynı durumda olan 19 özerk cumhuriyet daha var. Bu cumhuriyetler Rusya'nın genel topraklarının yüzde 28'i kadar bir yüzölçümüne sahipler. Rusya ise bu cumhuriyetler üzerinde hala çok büyük bir etkiye sahip ve bu etkinin hiçbir şekilde zarar görmesini istemiyor. Çeçenistan'ı kaybetmek ise bu ülkeler üzerinde nüfuzunun kırılması ve bağımsızlığa düşkün Çeçen halkının diğer ülkelere bir örnek teşkil etmesiyle sonuçlanacak. Zira toplam nüfusları ancak Kızıl Ordu'nun asker sayısına ulaşabilen 16 bin kilometrekarelik Çeçenlerin 16 milyon kilometrekarelik Rusları hezimete uğratması, diğer Kafkas cumhuriyetleri ve özerk cumhuriyetlerde de bağımsızlığın fitilini ateşleyebilir. Kağıt üzerindeki bu abartılı dengesizlik ilk bakışta her şeyi Rusların lehine gibi göstermesine rağmen, tarihinin hiçbir döneminde, hiçbir kayıt ve şartla dahi olsa Çeçenler Ruslara boyun eğmemiştir ve eğmeye de hiç niyetleri yoktur. İşte bu korku, Rusların "Çeçensiz bir Çeçenistan" özlemini doğurmaktadır. Çünkü Kafkaslar'daki bağımsızlık hareketini canlandırabilecek tek ülke Çeçenistan, tek halk da Çeçenlerdir.

Yukarıda saydığımız nedenlerden ötürü 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Çeçenya, Rusya için tüm bir Kafkasya anlamına gelmektedir. İmam Mansur'un 1780'li yıllarda başlattığı tüm Kafkasları tek bir çatı altında toplamayı hedefleyen Birleşik Kafkasya fikri, Rusların korkulu rüyasıdır. Çeçenya'nın bağımsızlığı, bir anlamda Birleşik Kafkasya ideali için ilk ve en önemli adımdır. Çeçenlerin diğer cumhuriyetler üzerindeki bu etkisinin bilincinde olan Rusya'nın bu ülkenin üzerine bu kadar gitmesinin önemli nedenlerinden biri de işte bu korkudur. Rusya, Çeçenleri tek bir kişi kalmadan yok ederek, öncelikle Kafkasya'yı sonra da milyonlarca kilometrekarelik topraklarını garanti altına almaya çalışıyor. Fakat ne Ruslar ne de diğer ülkeler Çeçenistan'ın bu kadar güçlü bir direniş göstereceğini ve bağımsızlıklarına bu kadar düşkün olduklarını tahmin etmiyorlardı. Çeçenler bağımsızlık uğruna herşeyi göze almış durumdalar ve bu kararlarından da kolay kolay döneceğe benzemiyorlar.

Rusya, özellikle 1990'lı yılların başından itibaren Çeçenistan'da çok büyük hukuksuzluklara imza attı. Gerektiğinde çok çabuk bir şekilde tek vücut olabilen Çeçenleri silahla yok edemeyeceğini düşündüğü için, içlerinden çökertme yoluna başvurdu ve bunun için çok farklı yollar denedi. Seçimlere müdahale ederek kargaşa çıkarmaya çalışmaktan vaatlerle devlet adamlarını satın almaya, adam kaçırmaya ve terör hadiselerinden, kendi yanlısı olan din adamlarını kullanarak dini ayrılıklar oluşturmaya, ayrıca ekonomik ve siyasi baskılara kadar türlü yöntemlerle Çeçenistan'da kaos çıkarmaya, halktaki güçlü birliği bozmaya çalıştı. Ancak bu girişimlerinden beklediği başarıyı elde edemedi. Bunun yanı sıra dünyanın olan bitenlere göz yumması ve hiçbir şekilde müdahalede bulunmaması Rusya'yı daha da cesaretlendirdi, zulmüne devam etmesine fırsat tanıdı.

Rusya'nın Çeçenistan'ı 1991 yılındaki fiili işgali, merhum Cahar Dudayev tarafından bertaraf edilmesine rağmen, 1994 Kasım'ındaki ciddi tacizler aynı yılın 11 Aralık'ında fiili bir savaşa dönüştü. 100 binin üzerinde Çeçen bu savaşta hayatını kaybederken, 10 binlerce insan göç etmek zorunda kaldı. Çeçenya, tarihi ve ekonomik yüzlerce kaynağını bu savaşta yitirdi. Rusya Çeçenistan'ı "iç meselesi" olarak dünya kamuoyuna lanse ederken, dış dünyadan ciddi bir tepki görmedi. Tüm Çeçenya'da her metrekaresine tonlarca bomba düştü. Tıpkı bugün de olduğu gibi kullanılması yasak olan kimyasal silahlarla insanlar dünya tarihinde eşi görülmemiş bir soykırıma tabi tutuldu. Ancak tüm bu zorluklara rağmen 1996 Ağustos ayına gelindiğinde hiçbir şekilde yılmamış ve kendi toprakları için her şeyleriyle mücadele eden Çeçenlere karşı Ruslar yenilgiyi kabullenmek durumunda kaldılar. 1996 Ağustos'unda ve 1997 Mayıs'ında en üst düzeyde imzalanan anlaşmalarla Çeçenistan'ı ayrı bir devlet olarak kabul etmek durumunda kalan Rusya, 2001 yılının sonuna kadar bu durumu benimsemiş gözüküyordu. Çeçenistan'ın Ruslar karşısında elde ettiği bu müthiş başarı ve hiçbir zorluk karşısında yılmayan bağımsızlık mücadelesi diğer cumhuriyetleri de çok derinden etkiledi. 1998 yılında Çeçenistan'ın başkenti Grozni'de Kuzey Kafkas halklarının öncülüğünde "Kuzey Kafkasya Halkları Şurası" toplandı. Bu buluşma sonrasında Kuzey Kafkasya halkları arasında çatışma çıkmaması ve olası bir Rus saldırısına karşı birbirlerine destek konusunda tüm katılımcı ülkelerce fikir birliğine varıldı. İşte bu birlik Rusya'nın yıllardır içinde yaşadığı büyük korkunun yavaş yavaş hayata geçirilmesi demektir.

Bir yıla yakın bir süredir devam eden savaş da bu kararlarla ve oluşmaya başlayan birlikle doğrudan ilgili. Çatışma, Rusların 1999 yılının ilk aylarında Dağıstan'daki bazı köyleri kuşatarak bombardımana tutmasıyla başladı. Toplam 1500 kişilik nüfusu olan bu köyler kendilerine bir önder olarak gördükleri Çeçenistan'dan yardım istediler. Ruslara karşı yaptığı cesur mücadele ile bir kahraman haline gelen Çeçen gazisi Şamil Basayev, 1999 yılının yaz aylarında Rus zulmünden kurtulmak için kendilerinden yardım isteyen Dağıstan halkına yardıma başladı. Bombardıman altında kalan köylerden sadece iki kişi kurtuldu. Bu köylerde çok büyük bir katliam yaşanmış ve masum insanlar sebepsiz yere vahşice öldürülmüştü. İşte Rusya ile Çeçenistan arasındaki yeni savaş bu şekilde başladı. Yani kamuoyunda yaratılmak istenen nedenler gerçekleri yansıtmıyordu. Ortada herhangi bir terörist faaliyet ya da ayrılıkçı teröristler yoktu. Çeçen nüfusunun yüzde sekseni, Müslümanlardan oluşan Dağıstan halkına insani bir yardımda bulunmuş ve Rusları karşılarına almayı göze almışlardı.

İşte Çeçenlerin diğer cumhuriyetler üzerindeki bu lider konumu, çatışmalar başladığı günden itibaren herkesin sorduğu: "Çeçenistan Rusya için neden bu kadar büyük bir önem taşıyor?" sorusunun da bir anlamda cevabı oluyordu. Çeçenistan'ın bağımsızlığına olan düşkünlüğü ve bu uğurda yaptığı cesur mücadele diğer bağımsız cumhuriyetler için çok büyük bir örnek teşkil etmektedir. Rusya Federasyonunun içindeki cumhuriyetlerin en önemli özellikleri ise birbirleriyle çok büyük bir etkileşim içinde olmaları ve bir ülkede yaşanan değişikliğin diğer ülkeleri de çok çabuk etkisi altına almasıydı. İşte bu nedenle Çeçenistan'ın bağımsızlığının aynı bir domino taşı gibi birbiri ardına diğer ülkeler üzerinde bir etki yaratması, Rusya'da çok büyük bir tedirginlik yaratmaktadır.

Rusların Kafkas halkına karşı uyguladığı böl-yönet politikası

Savaşın bu kadar şiddetli geçmesi ve Çeçenlerin bağımsızlık uğruna herşeyi göze almalarının altında yatan en önemli neden Çeçenlerle Rusların din, dil, kültür ve ırk olarak hiçbir ortak özelliklerinin olmamaları. Çeçenler hiçbir yakınlık duymadıkları Rusların himayesinde yaşamayı 1918 yılından beri reddediyor ve bu uğurda mücadele veriyorlar. Çünkü Çeçenistan bu tarihten SSCB'nin çöküşüne kadar Sovyet Rusya'nın hakimiyeti altında kaldı ve bu dönem içinde çok büyük zulümler gördü. Ruslar, Kafkas halkları arasındaki bütünlüğü ortadan kaldırmak, milliyetçilik duygusunu ve dini inançları yok etmek ve doğup büyüdükları topraklarına olan bağlılıklarını tamamen ortadan kaldırmak için bu ülkeler üzerinde çok vahşi bir politika uyguladı. Buna göre kardeş ülkelerin toprakları birbirlerinden suni sınırlarla ayrılmış, bazı halklar başka ülkelere göçe zorlanmış, bazıları ise zorla evlerinden çıkarılıp yerlerine yeni topluluklar yerleştirilmiştir. Bunun en önemli nedeni bu topraklarda karışıklık ve kaos çıkarmak, kardeş halklar arasında düşmanlık yaratmak ve insanların ortak kültürlerini tamamen ortadan kaldırmaktır. Bu "böl-yönet" politikasında da Rusya kısmen başarılı oldu. Bugün Kafkasya'da yaşanan anlaşmazlıkların kökeninde o tarihlerden günümüze gelen anlaşmazlıklar yatıyor.

Çeçenistan'ın bağımsızlık özlemi

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bu birliği oluşturan etnik grupların birçoğu bağımsızlıklarını ilan etti. Bazıları ise Rusya topluluğu içinde kalarak, ekonomik ilişkilerinde bağımsızlaşma yoluna gitti. Yıllar süren komünist Rus yönetimi altında çok büyük baskılar gören bir milyon nüfusa sahip Çeçenler ise Cahar Dudayev önderliğinde bağımsızlık savaşına başladılar. Komünist yönetimin altında yaşadıkları baskı ve şiddet dolu yılların ardından Çeçenlerin en büyük özlemi ibadetlerini rahatça yapabilecekleri, özgür ve bağımsız bir ülke kurmaktır. Ruslarla yaşanan on sekiz aylık şiddetli savaştan sonra kahraman Çeçenler 1996 yılında Rus ordularının çekilmesiyle bağımsızlığını ilan etti. Devlet Başkanı Aslan Mashadov ile Yeltsin arasında imzalanan anlaşmalarda açıkça Çeçenistan İçkeriya Cumhuriyeti ifadeleri yer aldı. Bu, Çeçenistan için büyük bir başarıydı. Fakat Çeçenistan'ın nihai statüsü, 2001 yılında Moskova'yla Grozni arasında yeniden görüşülmek üzere rafa kaldırıldı. Ruslar için Çeçenistan konusu henüz kapanmamıştı. Çatışmalar daha küçük çaplı olsa da devam etti, fakat savaş hali sona ermişti.

Yıllardır süren bu savaşın Rusya açısından çok önemli politik -iç ve dış- ve ekonomik yönleri bulunmaktadır. Son dönemlerde Rusya gerek ekonomik açıdan, gerekse politik açıdan çok sıkıntılı bir dönem yaşamakta, Rus halk yönetime karşı çok büyük bir güvensizlik duymaktaydı. Vaat edilen ekonomik refaha ulaşamamış, ülkedeki dejenerasyon süreci çok büyük bir hız kazanmış, mafya Rusya'da çok büyük bir güç elde etmiş ve uluslararası platformda Rusya çok büyük bir güç kaybına uğramıştır. İşte bu nedenle Rusya Çeçenistan'ı halkın güvenini yeniden kazanmak için bir kurtarıcı olarak gördü. Böylece eski dikta anlayışı tekrar hortlatılacak, milliyetçi söylemlerle halkın gözü boyanacak, ekonomik ve politik açmazları görmemeleri için Çeçenistan savaşı halka göz boyayıcı bir destan gibi sunulacaktı. Ve bunda da kısmen başarılı oldular. Yapılan seçimlerde halk savaşın başındaki Başbakan Putin'e olan güvenini açıkça gösterdi. Böylece Yeltsin'den sonraki politikanın ana hatları da çizilmiş oluyordu. Savaşın şiddeti giderek artacak, önümüzdeki aylarda gerçekleşecek olan seçimlere kadar da bu şekilde devam edecekti. Ve böyle de oldu. Bombardıman hiç hızını kesmeden ve yaşlı, kadın, çocuk demeden devam ediyor. Ruslar 2 Ekim 1999 tarihinde girdikleri Çeçenistan topraklarında önlere çıkanları kadın, çocuk ya

da yaşlı demeden tüm insanları acımasızca katlediyor. Aylardan beri sivil hedefler kesintisiz bombardımana tutuluyor. Halkın direnişini kırmak için de özellikle hastaneler, doğumevleri, çarşılar, mülteci konvoyları hedef olarak seçiliyor. Son günlerde gelen haberlere göre de Ruslar Çeçenlere karşı kimyasal bombalar, scud ve napalm füzeleri kullanıyorlar. Bunun yanı sıra Ruslar birçok Çeçen köyünün kullandığı Argun nehrine zehir kattı. Zehirli sudan içen kadın ve çocuklardan büyük çoğunluğu ölümler, yüzlerce de hastane kapısında ölmü bekliyor. Suların zehirlenmesi nedeniyle içecek ve kullanılacak su bulamayan sivil halk çok zor günler geçiriyor.

Mültecilerin durumu da endişe verici boyutlarda. Mülteci bölgelerinde yapılan incelemeler insan hakları ihlallerinin çok büyük boyutlarda olduğunu gösteriyor. Savaştan kaçan Çeçen mültecilerin iki yüz elli bini İnguşetya'da, diğerleri de komşu bölgelerde korunmaya devam ediyor. Bu savaşlar esnasında Çeçenistan, nüfusunun dörtte üçünü kaybetti. Mülteciler altı ayı aşan savaşı da protesto ediyor. Bir kısmıysa Çeçenistan'a geri dönmek için sınırda kuyruklar oluşturuyor. Savaş Çeçenistan'ın güneyinde dağlarda sürüyor. Çeçenler Rus askerlerini rehin alıyor, Rusya'ya ölen Çeçen savaşçılarını dünyaya açıklıyor. Rusya operasyon için şimdiye kadar üç yüz seksen beş milyon dolar harcadığını açıkladı. Çeçenler geçen yıl Eylül ayından bu yılın 25 Temmuz tarihine kadar 21 bin Rus askerinin öldürüldüğünü bildirdi. Ruslar ise bu sayının 2500 olduğunu söylüyorlar. Aynı tarihler arasında 1460 Çeçen askerinin öldüğünü bildiren Çeçenler, 45 bin sivilin öldüğünü söylüyorlar. Rusya'nın planı ise 2000 yılının Kasım ayına kadar kendileriyle mücadele eden tüm Çeçen savaşçıları yok etmek.

Rusların yeni oyunu: Moskova'da patlayan bombalar

Çeçenistan'da sivillere karşı yürüttüğü savaş Rus hükümetini her açıdan çok zor duruma sokuyor. Halk bu savaşı desteklemiyor, çünkü ölen Rus askerlerinin boşu boşuna öldüklerini düşünüyor. Bu savaş ekonomik olarak da Rusya'yı çok zor bir duruma sokuyor ve Rusya bu savaşın gerekçelerini dış dünyaya açıklamakta çok zorlanıyor. Ve nasıl oluyorsa, tam sıkıştığı bu dönemlerde Rus hükümetini rahatlatacak bir bomba Moskova'da sivillerin yaşadığı bölgelerde patlıyor. Ve ortada hiçbir delil bulunmamasına rağmen tüm patlamalar Çeçenlerin üstüne kalıyor. Bombaların ardından "Terörist Çeçenler" sloganları Rusya semalarında işitilmeye başlanıyor. Rus basını da hiçbir kanıt ya da kaynak göstermeden sert bir dille Çeçenlere saldırıyor. Oysa Çeçen Devlet Başkanı Aslan Mashadov olayların en başından itibaren "Ne Çeçen savaşçıların, ne istihbarat servislerinin ne de liderlerinin bu patlamalarla en ufak bir ilgisi yoktur" diyerek ölenlere başsağlığı diledi.

Halka yönelik gerçekleştirilen bu bombalar sayesinde Rus hükümeti Çeçenistan'a karşı yürüttüğü savaşı daha da şiddetlendirme hakkı kazanıyor. İşte bu nedenlerden ötürü artık şüphe götürmeyen gerçek bu bombalama olaylarının Rus gizli servisinin bir işi olduğu. Özellikle de saldırıların gerçek sorumlularının hiçbir zaman bulunmaması ise bu düşünceyi daha da güçlendiriyor. Yani Rus hükümeti sivillere yönelik sürdürdüğü savaşı meşru gösterebilmek için kendi halkını bombalamaktan çekinmiyor. Üstelik bu bombalardan günümüze kadar 300'e yakın sivil öldü.

Ruslar, Çeçenistan'da yaptıkları savaşı meşrulaştırmak için her zaman için Çeçenleri ayrılıkçı teröristler olarak göstermeye çalışmaktadırlar. Oysa asıl teröristlerin Ruslar olduğu çok açıktır ve sivillere yönelik yapılan insanlık dışı olaylar bu terörizmi delillendirmeye yeterlidir. Ayrıca tarihçilerin kayıtlarına göre Çeçenler bölgenin yerli halklarıdır. Ruslar ise bölgeye 1700'lü yıllardan itibaren, istilacı olarak gelmeye başlamışlardır. Ayrıca saldıran taraf her zaman için Çeçenler değil Ruslar olmuştur. Bunun yanı sıra savaş her zaman için Çeçen topraklarında olmuştur. Yani saldırı altında olan Ruslar değil, Çeçen sivillerdir. Yurtlarından sürülmek istenen, zulüm görenler Çeçenlerdir.

Yardım için hala geç değil

Ne yazık ki Çeçenistan'da yaşanan insanlık dramı tüm dünyanın gözleri önünde gerçekleşiyor ve bu zulme kimse dur demiyor. Orada yaşananları ayrılıkçı terörist saldırıları olarak göstermeye çalışanlar ise çok büyük bir soykırıma bir nevi ortaklık yapmış oluyorlar. İşte bu noktada Orta Asya'da lider ülke olma hedefindeki Türk hkmetine de çok büyük bir sorumluluk düşüyor. Hiç şüphesiz Çeçenistan'da yaşananlara dur demek için bir adımın atılması, Kafkas cumhuriyetleri üzerinde de çok büyük bir etki yapacaktır. Yaşananları görmezden gelmenin liderlik hedefinde olan bir ülkeye çok şey kaybettireceği ise açıktır. Bu nedenle "artık çok geç!" demeden zulme uğrayan insanlara yardım eli uzatılmalı, tüm dünya ülkelerini de harekete geçirmek için bir girişimde bulunulmalıdır. Türkiye'nin dış gler tarafından kendine verilecek sınırlı bir ilgi alanına değil, gerçek bir Türk Birliği'ne ulaşmak için önünde çok büyük bir fırsat bulunmaktadır. Çünkü Türkiye'nin ağdaş, demokrat ve barışçı kimliği buna imkan tanımaktadır. Milli ve dini kimliklerin önem kazandığı bir dünyada "Türk-İslam medeniyeti" ancak bu bilinçle hareket edildiği zaman etkin olacaktır.